

פרשת עקב

שאינן חילוק להשי"ת בין רב למעט, אבל מכיון דאיכא אינשי שאף שהם מאמינים אין הם מרגישים האמונה בחוש ממש, ותכנס יראה בלבבם, הוצרך לצוות שלא יירא מהם שיזכור הנסים אשר עשה ה' לפרעה וירגיש האמונה בחוש ולא יירא.

ויענך וירעיבך ויאכילך [ח ג]. נראה כי אם לא היו מתלוננים על שלא יהיה מה לאכול לא היו צריכים כלל לאכילה, אך מצד חוסר אמונה שהיו סבורים שא"א בלא זה והתחילו לדאוג ולהתלונן כאשר עדיין לא היו רעבים, גרם שלא זכו לזה, והיו רעבים, עד שהוצרך ליתן את המן. וכעין זה אמרתי [ראה במדבר לג יד] בפירוש ויצמא שם העם למים. ולכן נחשב זה ג"כ מהחטאים, אף שלחם שאלו כהוגן [יומא עה ב], היינו לפי מחשבתם היתה בקשת הבשר שלא כהוגן, ולכן בתהלים [עח כ] חושב זה מהחטאים שהיו קטני אמנה. והביא הקרא ראייה להם שהרי אתם רואים ששמלתך לא בלתה, דכיון שזה לא בקשתם לא הוצרכתם לשמלות אחרות ונעלים אחרים, וכ"כ היה זה בלחם.

השמר לך פן תשכח את ה' וגו' [ח יא]. הקפידא שלא יאמר אדם שבצדקתו נותן לו הקב"ה שפע ברכה [דרשות הר"ן דרוש י'], והסמ"ג [ל"ת סד] מונה זה בתרי"ג מצות, אף שודאי הוא לאיזה זכות. נראה משום ששכר ממש עבור מצוה לא שייך שישתלם בהאי עלמא, דמצוה אחת עדיף מכל חיי העוה"ו, ונמצא שאם הוא שכר שניתן לו בעה"ז עבור מצותיו, אינו זכות לו. דאדרבה הרי הוא כמנכיו לו מזכותיו

והיה עקב תשמעון [ז יב]. פרש"י אם אף המצות הקלות שאדם דש בעקביו תשמעון. לכאורה לא מובן איזה מצוה היא, הא כל המצוות שוות קלה כחמורה. אך בא זה לאדם מחסרון ידיעה בהרבה מצות ואיסורין שאין יודע כלל לדון בזה שהוא דבר איסור ושאינו עושה מה שצריך, ועוזבים העיקר ואוחזין הטפל ואפילו דברים שגם טפל למצוה אין בה, ואומרים למותר אסור ולאסור מותר, שלכן אמר עקב תשמעון שתשמרו כל המצות כשתדעו כל המצוות לכל הפחות לשאול מחכם אם זה מותר או אסור, שהוא רק ע"י לימוד כל מצוות התורה, שע"ז יתן להם השי"ת שכר הגדול שנאמר בפרשה.

*

עוד נראה לבאר בזה דכשהאדם עושה המצות מחמת ציווי ה' ולא מצד שהוא מבין, הא לא שייך קלות וחמורות, אלא כשעושה מחמת שהוא חושב שמבין הטעם, וזה לא נחשב מקיים תורת ה' אף במצוה שמקיים, כי הרי תלוי קיומו בשכלו שהוא דבר המטעה אותו לעשות כרצונו ולא כפי האמת, ואז יש שאיזה מצוה קלה בעיניו מלקיימה מצד שיש לבני אדם יצר גדול שלא לקיימה, שלכן נמי צריך השתדלות גדולה לקיימם כדין התורה.

כי תאמר בלבבך רבים הגוים האלה ממני איכה אוכל להורישם לא תירא מהם זכור תזכור וגו' [ז יז]. מה שתלה הציווי דלא תירא בזה שיאמר איכה אוכל, נראה שהוא מפני שבעצם לא היה צורך לצוות שלא לירא מהם אחרי אשר ראו כל הנסים והנפלאות ויודעים